

Motion till riksdagen 2020/21:1803

av Åsa Coenraads m.fl. (M)

Situationen i Belarus

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en aktiv svensk Belaruspolitik med inriktning på stöd till demokrati och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi beskådar, då denna motion skrivs, de största fredliga protesterna mot den Belarusiska regimen och den sittande diktatorn Aleksandr Lukasjenko sedan han tog makten för 26 år sedan. Den 9 augusti var det åter ett presidentval i Belarus, ett val som i vanlig ordning kantades av omfattande valfusk.

Dessvärre har vi också kunnat bevittna omfattande våld från myndigheterna mot folket i landet. Misshandel, tortyr, frihetsberövanden och även avrättningar av demonstranter har skett i en omfattning som vi aldrig tidigare skådat. Trots det omfattande våldet och förtrycket så har vi sett att demonstrationerna inte avtagit, snarare har omfattningen av desamma blivit allt mer omfattande.

För det belarusiska folket är ett starkt stöd från omvärlden viktigt, inte minst på det moraliska planet. Sverige bör fördöma regimen förtryck, förklara diktatorn Aleksandr Lukasjenko för en illegitim ledare och anse Svetlana Tichanovskaja, den förmodade valsegraren, som den naturliga förhandlings- och samtalspartnern.

Sverige har under många år varit ledande inom EU att driva frågan om krav på mer öppenhet och frihet och ett stopp för kränkningarna av de mänskliga rättigheterna och förtryck av oppositionella och journalister med flera i Belarus, landet som vanligen kallas Europas sista diktatur. Sverige har också varit drivande i frågan om kraftfulla sanktioner mot regimen och president Lukasjenko om de inte upphör med förtrycket.

Efter valet 2010, infördes kraftfulla sanktioner efter det tydliga valfusket och omfattande våldsamheter från regimen mot oppositionella och människorättskämpar. Det politiska och ekonomiska samarbetet mellan EU och Belarus villkorades med krav på framsteg på människorätts- och demokratiområdena. EU riktade då också omfattande

sanktioner mot regimföreträdare med ansvar för övergrepp mot de mänskliga rättigheterna och det omfattande valfusket. Vid införandet av dessa sanktioner var Sverige drivande under den dåvarande regeringen och utrikesminister Carl Bildt. Situationen i Belarus stod då högt på den utrikespolitiska agendan och förekom alltid i den utrikespolitiska deklARATIONEN som varje år presenteras av utrikesministern.

Sedan hösten 2015 har också tonen inom EU förändrats rejält, sanktioner har lyfts och man påstår sig ha sett förbättringar i landet. Dessvärre har det varit svårt att få svar på vari dessa förbättringar består. Sanktionerna byggde på att landet hade politiska fångar, att de inte har någon fri media och att vallagen är utformad på ett sätt som i grunden hindrar fria och demokratiska val.

Givet händelserna före, under och efter presidentvalet den 9 augusti 2020 måste kraftfulla åtgärder till. Inte sedan president Aleksandr Lukasjenko valdes till president, 1994, har något demokratiskt val hållits i landet.

Införande av kraftfulla sanktioner och stoppat ekonomiskt stöd från EU bör vara tydligt i kommunikationen gentemot president Lukasjenko och den belarusiska regimen. Frysta tillgångar, reserestriktioner och handelsrestriktioner kan vara viktiga verktyg som slår hårt och direkt mot diktaturens medlöpare. En av Belarus stora inkomstkällor är försäljning av rysk olja till EU:s medlemsländer, även oljan bör vara aktuell för sanktioner. Att Sverige är drivande i detta arbete bör vara en självklarhet.

Åsa Coenraads (M)

Helena Antoni (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Lars Püss (M)